

Titius był starszym i ubogim hodowcą pszczoł. Jego bogaty sąsiad Gaius, człowiek wyjątkowo złośliwy i pazerny od dawna ostrzył sobie zęby na działkę Titiusa. Ten jednak nie chciał mu jej sprzedać. Gaius, żeby się zemścić zabronił pszczołom Titiusa przelatywać na teren jego posiadłości i kazał Titiusowi pilnować swojego roju. Pszczoły jednak miały za nic zakaz wydany przez Gaiusa. W odwecie Gaius posmarował kwiaty w swoim ogrodzie trucizną, po kontakcie z którą wszystkie pszczoły Titiusa zginęły. Zrozpaczony Titius, który utracił swoje jedyne źródło dochodu, zwrócił się do pretora o pomoc. Sędzią został wyznaczony Marcus.

Gaius na swoją obronę przytoczył następujące argumenty:

1. Titius nie poniósł żadnej szkody, gdyż pszczoły w momencie, w którym nie znajdowały się w ulu Titiusa nie były niczyją własnością
2. Nawet zakładając, że pszczoły należały do majątku Titiusa w chwili, gdy zostały zatrute, nie powstała odpowiedzialność Gaiusa za zniszczenie rzeczy, gdyż:
 - a) Gaius wykonywał swoje prawo własności, chroniąc swoją posiadłość przed pszczołami Titiusa;
 - b) Gaius nie ponosi odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną zatruciem pszczoł, gdyż to nie on podał truciznę pszczoł, ale same pszczoły, z własnej woli, poleciały do zatrutych kwiatów.

1. Za pomocą jakiej skargi właściciel otrutych pszczoł mógł domagać się odszkodowania za zniszczenie rzeczy? Kiedy ta skarga została wprowadzona i jakie były podstawowe zasady mające zastosowanie do odpowiedzialności odszkodowawczej? (5 pkt.)
2. Czy pszczoły były własnością Titiusa w momencie ich zniszczenia? Czy były uważane za zwierzęta dzikie czy oswojone? Jakie zasady przewidywało prawo rzymskie dla nabycia i utraty własności zwierząt uznawanych za dzikie a jakie za oswojone i jakie zasady miały zastosowanie do pszczoł? Jakie argumenty Państwa zdaniem mogłyby przemawiać za szczególnym potraktowaniem pszczoł i czy odnoszą się one tylko do pszczoł? (5 pkt.)
3. Czy Gaius słusznie powołuje się na działanie w ramach uprawnień przysługujących właścicielowi rzeczy (punkt 2a)? W jaki sposób regulowane były stosunki między właścicielami sąsiednich nieruchomości i jak oceniają Państwo postępowanie Gaiusa w ich kontekście? (3 pkt.)
4. Dlaczego jako argument na swoją obronę Gaius podnosi, iż pszczoły same przyleciały do zatrutych kwiatów (punkt 2b)? dlaczego ta okoliczność mogłaby przemawiać za wyłączeniem jego odpowiedzialności i czy rzymscy juryści uwzględniliby ten argument? (4 pkt.)
5. Jak przedstawia się kwestia własności pszczoł w europejskiej tradycji prawnej? Czy nowożytne kodeksy traktują je jako zwierzęta dzikie czy udomowione i w jaki sposób regulują kwestię nabycia i utraty ich prawa własności? (3 pkt.)

Teksty pomocnicze:

Gai. 2.66-68

D. 9.2.27.12

D. 10.2.8.1

D. 41.1.5.1-5

Inst. 2.1.15

Coll. 12.7.10

Quint., *Declamatio maior XIII*